

ฎีกาตัดสินเกี่ยวกับปัญหาข้อกฎหมาย

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 52/2529

พนักงานอัยการ กรมอัยการ
นาย โรเบิร์ต นอร์มัน ดรูรี กับพวก

โจทก์
จำเลย

ป.วิ.อ. มาตรา 13

ป.วิ.อ.มาตรา13มิได้บังคับว่าในการพิจารณาของศาลทุกครั้งจะต้องแปลภาษาไทยเป็นภาษาต่างประเทศในกรณีที่จำเลยเป็นชาวต่างประเทศการจะให้มัลามแปลหรือไม่เป็นดุลพินิจของศาล แม้ในวันสอบคำให้การจำเลยศาลชั้นต้นจะมีได้จัดลามแปลคำฟ้องเป็นภาษาอังกฤษให้แก่จำเลยซึ่งเป็นชาวออสเตรเลียฟังแต่จำเลยยังมิได้ให้การในวันนั้น โดยได้แต่งตั้งทนายความและยื่นคำให้การต่อศาล ในอีกหนึ่งเดือนต่อมา โดยมีลายมือชื่อของลามลงไว้ด้วยแสดงว่าจำเลยเข้าใจคำฟ้องที่ศาลได้อ่านให้ฟังในวันสอบคำให้การจำเลยแล้วทั้งต่อมาก็ปรากฏว่ามีลามแปลทุกครั้งที่มีการพิจารณาคดีจึงไม่เป็นเหตุให้เพิกถอนและพิจารณาพิพากษาใหม่.

ศาลชั้นต้นและศาลอุทธรณ์พิพากษาให้ลงโทษจำคุกจำเลยทั้งสองตามพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. 2522 ตามฟ้อง โจทก์ จำเลยที่ 2 ฎีกาว่า ศาลมิได้ปฏิบัติให้เป็นไปตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 13 โดยไม่มีลามแปลให้จำเลยที่ 2 ในวันชี้สองสถาน กระบวนพิจารณาของศาลทั้งหมดเป็น โหมะ ขอให้สั่งยกเลิกกระบวนพิจารณาศาลชั้นต้น ทำการพิจารณาและพิพากษาต่อไป

ศาลฎีกาฟังข้อเท็จจริงว่าในวันชี้สองสถานของศาลอาญาปรากฏตามรายงานกระบวนพิจารณาลงวันที่ 1 กรกฎาคม 2526 ว่า ในการที่ศาลอ่านคำฟ้องและอธิบายคำฟ้องให้จำเลยทั้งสองฟังนั้น ไม่ปรากฏว่าได้ใช้ลามแปลภาษาไทยเป็นภาษาอังกฤษให้จำเลยทั้งสองซึ่งเป็นชาวออสเตรเลียฟัง ในรายงานกระบวนพิจารณามีว่าจำเลยขอต่อสู้คดีและจะให้การในวันนัดพิจารณาคดี และจำเลยทั้งสองจะหาทนายความเอง จึงมีปัญหาตามที่จำเลยที่ 2 ฎีกาว่า การที่ศาลชั้นต้นไม่ปฏิบัติให้เป็นไปตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 13 นั้น จะเป็นเหตุให้เพิกถอนกระบวนพิจารณาทั้งหมดของศาลชั้นต้นหรือไม่ เห็นว่าในวันชี้สองสถานแม้จะไม่มีลามแปลให้จำเลยทั้งสองฟังก็ตาม แต่ต่อมาปรากฏว่าในวันที่ 2 สิงหาคม 2526 จำเลยทั้งสองได้แต่งตั้งทนายความและยื่นคำให้การต่อศาล โดยมีลายมือชื่อของลามได้ลงไว้ด้วย จึงแสดงให้เห็นว่าจำเลยทั้งสอง

ต่างเข้าใจคำฟ้องที่ศาลได้อ่านให้ฟังในวันชี้สองสถานแล้วนอกจากนี้ปรากฏตามรายงานกระบวนการพิจารณาของศาลภายหลังที่มีการสืบพยานโจทก์และจำเลยทุกครั้งว่ามีล่ามแปลโดยล่ามได้ลงลายมือชื่อไว้ในรายงานกระบวนการพิจารณา เมื่อได้พิจารณาประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 13 ซึ่งบัญญัติว่าในการพิจารณาให้ใช้ภาษาไทย แต่ถ้ามีการจำเป็นต้องแปลภาษาไทยเป็นภาษาต่างประเทศก็ให้ใช้ล่ามแปล บทบัญญัติดังกล่าวมิได้บังคับว่าในการพิจารณาของศาลทุกครั้งจะต้องแปลภาษาไทยเป็นภาษาต่างประเทศในกรณีที่จำเลยเป็นชาวต่างประเทศ การจะใช้ล่ามแปลหรือไม่จึงเป็นดุลพินิจของศาล การที่ศาลชั้นต้นมิได้ใช้ล่ามแปลในวันชี้สองสถานดังกล่าวมาแล้ว น่าเชื่อว่าศาลชั้นต้นได้พิจารณาถึงเห็นว่ายังไม่จำเป็นเมื่อข้อเท็จจริงปรากฏต่อมาว่า การยื่นคำให้การของจำเลยทั้งสอง โดยแถลงทนายความให้ว่าต่างและต่อมามีล่ามแปลทุกครั้งที่มีการพิจารณานั้น ดังนั้นที่ศาลชั้นต้นไม่ได้ใช้ล่ามแปลในวันชี้สองสถานจึงไม่ทำให้กระบวนการพิจารณาของศาลเสียไป อันจะเป็นเหตุให้เพิกถอนและพิจารณาพิพากษาใหม่ ฎีกาจำเลยที่ 2 ฟังไม่ขึ้น

พิพากษายืน.

(สมศักดิ์ เกิดลาภผล-อำนวยการ อินทฤทธิ์-ดำริ ศุภพิโรจน์)

แหล่งที่มา

สำนักงาน ส่งเสริมงานตุลาการ

แผนก

หมายเลขคดีแดงศาลชั้น

ต้น

หมายเหตุ

1. น่าสังเกตว่าคำพิพากษาศาลฎีกาฉบับนี้เรียกวันที่ศาลอ่านอธิบายฟ้องให้จำเลยในคดีอาญาฟัง และถามจำเลยว่าได้กระทำผิดจริงหรือไม่ จะให้การอย่างไร อันเป็นการดำเนินการกระบวนการพิจารณาชั้นก่อนการสืบพยาน ตามที่บัญญัติไว้ในประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญามาตรา 172 วรรคสอง ว่าวันชี้สองสถาน ซึ่งอาจทำให้งงงวยได้ว่า "วันชี้สองสถาน" ในคดีอาญามีด้วยหรือ ในทางปฏิบัติมักจะนิยมเรียกวันดังกล่าวนี้ว่า "วันสอบคำให้การจำเลย" หรือ "วันนัดชี้" ทั้งนี้เพื่อบังคับให้ไปสับสนกับคำว่า "วันชี้สองสถาน" ในคดีแพ่ง

ซึ่งเป็นคำที่มีความหมายโดยเฉพาะแน่นอนแล้วว่าหมายถึงวันที่ศาลชั้นต้นทำการกำหนด ประเด็นข้อพิพาทและหน้าที่นำสืบในคดีนั้น โดยพิเคราะห์จากคำคู่ความเป็นหลัก โดยจะกระทำต่อหน้าหรือลับหลังคู่ความหรือจะสอบถามคู่ความด้วยหรือไม่สำคัญ ที่ศาลฎีกา เรียกวันสอบคำให้การจำเลยในคดีนี้ว่าวันชี้สองสถาน น่าจะเรียกไปตามที่จำเลยใช้คำนี้ มาก่อนในฎีกาของจำเลยที่ 2 มากกว่าที่จะจงใจวางเป็นหลักให้เรียกวันสอบคำให้การ จำเลยเป็นวันชี้สองสถานในคดีอาญาต่อไปในกฎหมายอังกฤษมีคำที่เรียกวันสอบคำ ให้การจำเลยในคดีอาญานี้ไว้โดยเฉพาะว่า "แอะเรนเม้นท์" (arraignment) หาได้ใช้คำ เดียวกันกับการชี้สองสถานในคดีแพ่งไม่ 2. สำหรับปัญหาเกี่ยวกับการจัดหาล่ามให้แก่ จำเลยในคดีอาญาที่ไม่เข้าใจภาษาไทยนั้น แม้ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา จะมีบัญญัติเป็นหลักกว้าง ๆ ไว้เพียงมาตราเดียว คือ มาตรา 13 ว่า "...ถ้ามีการจำเป็นต้อง แปลภาษาไทยเป็นภาษาต่างประเทศหรือภาษาต่างประเทศเป็นภาษาไทย ก็ให้ใช้ล่าม แปล" ซึ่งคำพิพากษาศาลฎีกาฉบับนี้อธิบายบทบัญญัติดังกล่าวมิใช่บังคับศาล หาก แต่เป็นเรื่องที่อยู่ในดุลพินิจของศาลที่จะพิจารณาตามความเหมาะสมเป็นกรณีไปว่าควร จะให้มีล่ามแปลหรือไม่ การวางหลักให้ยืดหยุ่นไว้เช่นนั้นไม่น่าจะมีข้อโต้แย้งประการใด แต่ในการใช้ดุลพินิจของศาลนั้น ควรจะได้คำนึงถึงหลักกฎหมายและวิธีปฏิบัติที่ใช้กันอยู่ ในศาลต่างประเทศในส่วนที่เกี่ยวกับการจัดหาล่ามให้กับจำเลยที่ไม่เข้าใจภาษาที่ใช้ใน ศาลด้วย ทั้งนี้เพื่อภาพพจน์ของระบบกฎหมายไทยในสายตาของชาวต่างชาติ ใน กฎหมายอังกฤษ ถือเป็นหลักการสำคัญในกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา จำเลยที่เป็น ชาวต่างชาติและไม่สามารถพูดภาษาอังกฤษจะต้องได้รับการจัดหาล่ามให้ตั้งแต่วันเริ่ม ต้นของการพิจารณาคดีอาญา โดยเฉพาะอย่างยิ่งในวันสอบคำให้การจำเลย ทั้งนี้แม้การ จัดหาล่ามดังกล่าวจะกระทำได้อย่างลำบากเพียงใดก็ตาม สิทธิที่จะได้รับล่ามของจำเลย ในคดีอาญานี้ไม่อาจที่จะสูญเสียได้ แม้จำเลยจะแถลงว่าไม่ต้องการเล่นล่ามก็ตาม จำเลย คงมีสิทธิเพียงแต่จะขอต่อศาลว่าอย่าให้มีการแปลงข้อความหรือพยานหลักฐานบางตอน เป็นภาษาแม่ของจำเลยเท่านั้นซึ่งแม้กระนั้นก็ยังต้องอยู่ในดุลพินิจของศาลอีกว่าจะ อนุญาตตามคำขอของจำเลยหรือไม่ (R.V, Lee Kun 1916, 1 K.B. 337 ซึ่งอ้างถึงในคำ อธิบายกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาของอังกฤษโดย Celia Hampton หน้า 151) เหตุที่ กฎหมายอังกฤษวางหลักเกี่ยวกับการจัดหาล่ามให้จำเลยในคดีอาญาที่เป็นชาวต่างชาติ และไม่สามารถเข้าใจภาษาอังกฤษเอาไว้อย่างเคร่งครัดเช่นนั้น น่าจะเป็นเพราะเพื่อเป็น หลักประกันว่ากระบวนการยุติธรรมทางอาญาของตนนั้น ได้ให้โอกาสในการต่อสู้คดีแก่ จำเลยไว้อย่างเต็มภาคภูมิแล้ว อันถือเป็นหลักการพื้นฐานที่สำคัญของประเทศที่ปกครอง ในระบอบเสรีประชาธิปไตย ในประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาของประเทศ สหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมัน มาตรา 257 มีบทบัญญัติเกี่ยวกับการจัดหาล่ามให้จำเลยที่ไม่ เข้าใจภาษาเยอรมันเอาไว้เพียงว่าจะต้องกระทำในชั้นแถลงการปิดคดี (The German

Code of Criminal Procedure, Translated by Dr. Morst Niebler, 1965 หน้า 124) แต่ในทางปฏิบัติก็ถือเป็นหลักว่าจะต้องจัดหาล่ามให้แก่จำเลยตั้งแต่ชั้นเริ่มต้นของการพิจารณาคดี การใช้ดุลพินิจของศาลในคำพิพากษาศาลฎีกาฉบับนี้น่าจะเป็นการชอบแล้ว เพราะเป็นกรณีที่จำเลยไม่มีล่ามในวันสอบคำให้การจำเลยเพียงครั้งเดียวเท่านั้น ทั้งจำเลยก็ยังมิได้ให้การรับสารภาพหรือปฏิเสธไปในวันนั้น หากแต่ได้แต่งตั้งทนายความและยื่นคำให้การต่อศาลในอีกหนึ่งเดือนต่อมา โดยมีล่ามลงลายมือชื่อปรากฏอยู่ด้วยแสดงว่าจำเลยเข้าใจคำฟ้องที่ศาลได้อ่านให้จำเลยฟังในวันสอบคำให้การจำเลย กระบวนพิจารณาของศาลชั้นต้นจึงชอบแล้ว แม้ในกฎหมายอังกฤษเอาก็เคยมีคดีที่ศาลถือว่าจำเลยซึ่งเป็นชาวต่างชาติเข้าใจภาษาที่ใช้ในศาลแล้ว ศาลชอบที่จะพิพากษาลงโทษจำเลยได้ แม้ที่จริงจำเลยจะไม่เข้าใจภาษาที่ใช้ในศาลก็ตามได้แก่คดี R.V. Yscuado ซึ่งศาลเข้าใจว่าจำเลยเป็นชาวสเปนจึงจัดหาล่ามภาษาสเปนให้ แต่จำเลยก็ยังคงไม่ยอมพูดอะไรเลยตลอดการพิจารณา โดยไม่มีวิ้วปรากฏว่าจำเลยจะเข้าใจภาษาที่ใช้หรือไม่ ศาลถือว่าจำเลยเข้าใจภาษาที่ใช้ในศาลแล้วและพิพากษาลงโทษจำเลยได้. จรัญ ภักดีธนากุล.